

Toplumsal Cinsiyete Dayalı Cinsel Şiddet Sarmalı İçinde Göçmen Kadınlar: Bağlamsal Bir Değerlendirme

Migrant Women inside the Spiral of Sexual and Gender-based Violence: A Contextual Assessment

Ayşe Nur PEKASIL¹

Derleme / Review

Geliş Tarihi / Received: 25.03.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 28.06.2022

Doi: 10.48146/odusobiad.1093320

Atıf / Citation: Pekasıl, A. N., (2022). “Toplumsal Cinsiyete Dayalı Cinsel Şiddet Sarmalı İçinde Göçmen Kadınlar: Bağlamsal Bir Değerlendirme” ODÜSOBİAD 12 (2), 1441-1460, Doi: 10.48146/odusobiad.1093320

Öz

Savaş/çatışma ortamında ve beraberinde zorunlu göç sürecinde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (TCDŞ) ve toplumsal cinsiyete dayalı cinsel şiddet (TCDŞ-C) riski kadınlar için artmaktadır. Ancak zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldığı TCDŞ-C sadece savaşın talihsiz yan ürünü olarak ele alınmakta; bu ise TCDŞ-C'nin örtük olan görünümünü daha da örtük hale getirerek adeta görünmez kılmaktadır. Bu derleme çalışmanın amacı; zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldıkları çatışmanın devamı olan TCDŞ-C'nin görünümünü mevcut literatür ışığında bağlamsal (savaş/çatışma ortamı, yolculuk süreci ve varış ülke) olarak değerlendirmek ve zorunlu göçmen kadınların içerisinde yer aldığı TCDŞ-C sarmalını besleyen bağlamsal süreçleri tartışmaktır. Sonuç olarak, zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldıkları TCDŞ-C sarmal bir yapıya sahiptir ancak TCDŞ-C'nin görünümü karmaşık, etkileşimli, dönüşümlü olup TCDŞ-C eyleminin meydana geldiği bağlamsal parametrelerle akışkan ve dinamik olarak inşa olmaktadır. Bu inşa süreci de sonuçların, ihtiyaçların ve müdahalelerin yönünü belirlemektedir.

Anahtar Kelimeler Toplumsal Cinsiyete Dayalı Cinsel Şiddet, Göçmen Kadınlar, Çatışma Bağlamı, Yolculuk Süreci, Varış Ülke

Abstract

The risk of gender-based violence (GBV) and sexual-gender-based violence (SGBV) increases significantly for women in a war/conflict context and forced migration process. However, this issue is only considered as the unfortunate outcome of the war. This situation makes the existence of SGBV even more obscure and makes it invisible. The aim of this review is to contextually (war/conflict context, journey, and destination country) evaluate the appearances of SGBV, which is the continuation of the conflict to which forced migrant women are

¹Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi-Sağlık Bilimleri Fakültesi-Sosyal Hizmet Bölümü, Ankara, e-mail: aysenurpekasil@gazi.edu.tr, ORCID ID: : 0000-0003-1864-0359

exposed, and to discuss the contextual processes that feed the SGBV spiral. As a result, SGBV to which forced migrant women are exposed has a spiral structure, but the appearances of SGBV are complex, interactive, and transformative. Moreover, it is dynamically and fluidly constructed with the contextual parameters in which SGBV action occurs. Therefore, this construction process determines the direction of outcomes, needs, and interventions.

Keywords *Sexual and Gender-based Violence, Migrant Women, Conflict Context, Migration Journey, Receiving Country*

Giriş

Bölgesel ve uluslararası çatışmaların/savaşların bir sonucu olarak zorla yerinden edilmiş bireylerin sayısı son elli yılda önemli ölçüde artmıştır. Uluslararası Göç Örgütü'nün Dünya Göç Raporu'nda doğdukları ülkeden başka bir ülkede yaşadıkları tahmin edilen bireylerin sayısı 272 milyon olarak belirtilmiştir (IOM, 2020: 9). Türkiye'de yaklaşık 3.6 milyon geçici koruma kapsamında Suriyeli ve 330.000 Suriyeli olmayan Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (BMMYK) ilgi alanına giren uluslararası koruma başvuru sahibiyle yaklaşık 4 milyon ülkesi dışına zorla yerinden edilmiş birey bulunmakta ve bunların yaklaşık yarısını kadınlar oluşturmaktadır (UNHCR, 2021).

Göç her ne kadar benzer süreçleri içeren bireysel veya kitlesel bir hareketlilik olsa da bireylerin benzer süreçlerden geçme durumu göçün sonuçlarının tüm sosyal kategorilerde benzer olduğu anlamına gelmemektedir (Arpacı, 2020). Nitekim zorunlu göç sürecinde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin büyümesi ve toplumsal cinsiyet rol kutuplaşmalarının artması zorunlu göçmen kadınların TCDSŞ ve TCDSŞ-C açısından incinebilir gruplar arasında yer almalarına sebep olmaktadır (Keygnaert et al., 2012; Freedman, 2016).

TCDSŞ Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi tarafından "bireye cinsiyeti veya toplumsal cinsiyeti temelinde yöneltilen şiddet" olarak tanımlanmaktadır (OHCHR, 2020). Fiziksel, cinsel, psikolojik, sosyo-ekonomik şiddeti ve zararlı kültürel uygulamaları (kadın sünneti, çeyiz ölümleri, namus cinayetler...), bunlara yönelik tehdit, zorlama ve özgürlükten mahrum bırakmayı kapsayan bir insan hakkı ihlalidir. TCDSŞ toplumsal cinsiyet eşitsizliğine, gücün kötüye kullanılmasına ve zararlı normlara dayanmaktadır (UNHCR, 2003; UNHCR, 2020; Watts & Zimmerman, 2002). TCDSŞ-C ise özgür rızası olmayan veya rıza gösteremeyen bireye başka biri tarafından gerçekleştirilen; fiziksel, psikolojik, duygusal zarar veren veya vermesi muhtemel her türlü cinsel nitelikteki eylemleri, girişimleri ve tehdidi ifade etmektedir (UNHCR, 2003; IASC, 2005; Basile et al., 2014). BMMYK (2003: 16,17) cinsel şiddeti; tecavüz ve evlilik içi tecavüz, çocuk cinsel istismarı, cinsel tacizi ve ensest, zorla cinsel şiddet/anal tecavüz (forced sodomy/anal rape), zorla cinsel taciz/anal tecavüze teşebbüs (attempted rape or attempted forced sodomy/anal rape), cinsel istismar, cinsel sömürü, zorla fuhuş, cinsel taciz, savaş ve işkence silahı olarak cinsel şiddet olarak sınıflandırmaktadır. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nde (2011, madde 36) ise cinsel şiddet eylemleri rızası olmaksızın başka bir insanla herhangi

bir vücut parçası veya cisim kullanarak, cinsel nitelikli vajinal, anal veya oral penetrasyon gerçekleştirmek veya cinsel nitelikli diğer eylemlere girişmek ve rızası olmaksızın başka bir insanın üçüncü bir insanla cinsel nitelikli eylemlere girmesine neden olmak olarak daha geniş çerçevede gruplandırılmış olup rızanın mevcut bağlam dikkate alınarak değerlendirilmesine dikkat çekilmiştir. Ayrıca sözleşmenin göç ve iltica bölümünde (madde 60, 61) göçmen, sığınmacı, iltica talebinde bulunan kadınların TCDSŞ'ye karşı savunmasız oldukları belirtilerek taraf devletlerin TCDSŞ'nin ikincil koruma gerektiren bir zulüm olarak ele alınması için gerekli düzenlemeleri yapması, başvuruların toplumsal cinsiyete dayalı zulüm görme tehlikesi olması halinde mülteci statüsü tanınması ve kabul, sığınma, destek hizmetlerinin toplumsal cinsiyete duyarlı şekilde oluşturulmasının gerekliliğine dikkat çekilmiş ve TCDSŞ'ye maruz bırakılanların hayatlarının tehlike altında olabilecekleri bu sebeple statü ve ikamet durumuna bakılmaksızın hiçbir durumda geri gönderilmeyeceği de vurgulanmıştır.

Bu doğrultuda göçün daha karmaşık teorik ve analitik araçlar gerektiren toplumsal cinsiyete dayalı bir fenomen olarak ele alınması gerektiği (Donato et al., 2006) ve göçün nedenleri, koşulları ve deneyimlenme biçimleriyle toplumsal cinsiyet arasında yakın, karşılıklı ve dinamik etkileşim olduğu açıktır (Biehl & Danış, 2020: 8). Bu noktada çatışma ve toplumsal cinsiyete dayalı zulümden korunmak amacıyla kadınların zorunlu olarak göç ettikleri bununla birlikte zorunlu göç sürecinde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin göçmen² kadınların karşılaştığı sorunları çoğalttığı, sürekli kıldığı ve ulus aşırı hale getirdiği bir gerçektir.³ Nitekim toplumsal cinsiyete dayalı zulümle baş etmek amacıyla yola çıkan zorunlu göçmen kadınlar köken ülkelerinde maruz bırakıldıkları TCDSŞ örüntülerinin aynı/benzer formlarına göç sırası ve sonrasında da maruz bırakılmaktadırlar. Ancak zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldıkları TCDSŞ-C'yi besleyen bağlama özgü politik, hukuki, sosyal, ekonomik ve kültürel mekanizmaların yeterince irdelenmemesi; TCDSŞ-C'nin sadece çatışma koşullarının talihsiz bir sonucu olarak değerlendirilmesine sebep olarak TCDSŞ-C'nin hali hazırda örtük görünümünü daha da örtük kılarak adeta görünmez hale getirmektedir. Oysa konumları eril iktidar mekanizmaları içerisinde toplumsal cinsiyet kodlarıyla belirlenen göçmen kadınların TCDSŞ-C'ye maruz bırakılma süreçlerinin ve sürecin birey, aile, toplumda meydana getirdiği etkilerin anlaşılabilir koruyucu, önleyici ve tedavi edici müdahalelerin gerçekleştirilmesi için cinsel şiddetin toplumsal cinsiyet odağında bağlama ve söyleme duyarlı şekilde ele alan çalışmaların artması gerekmektedir. Bu gerekçeyle çalışmada zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldıkları TCDSŞ-C'nin görünümünü mevcut literatür ışığında bağlamsal olarak değerlendirmek ve zorunlu göçmen kadınların içerisinde yer aldığı TCDSŞ-C sarmalını besleyen bağlamsal mekanizmaları tartışmak amaçlanmaktadır.

² "Göçmen" kavramıyla zorunlu göç sonucunda ülkesi dışına zorla yerinden edilmiş bireyler (sığınmacı, mülteci, şartlı mülteci, düzensiz göçmen, vatansız, koruma talep eden yabancı, ikincil korumadan yararlanan ve geçici koruma altındaki bireyler) ifade edilmektedir. Uzmanlar göçmene ilişkin "göçün nedeni ve hukuki statüsünden bağımsız olarak ikamet ettiği ülkeden ayrılarak başka bir ülkeye giden birey" tanımını üzerinde hemfikirlerdir. Göçün nedeni ve hukuki statüsünden bağımsız birey vurgusu önemlidir. Zira her insan kolektif olarak inşa edilen çoklu kimliğe sahiptir. "Mülteci" ve "göçmen" gibi terimler zamanla değişebilen, birbirini etkileyebilen ve birbirinin devamı olabilen geçici terimlerdir ve öznenin sadece bir deneyimi esas alınarak oluşturulduğu için öznenin kimliğini tam olarak yansıtmazlar. Bu sebeple çalışmada mevcut statüler arasında akışkanlığı, geçirgenliği, bulanıklığı vurgulamaya olanak vermesi ve daha kapsayıcı olması açısından "göçmen" kavramı tercih edilmiştir.

³ Burada gözden kaçırılmaması gereken, uzunca bir süre kadınların göç araştırmalarından dışlandığı gerçeğidir. Ancak kitlesel hareketlerle artan kadın göçmen sayısı göçü erkek odağından çıkarmıştır (Dedeoğlu ve Gökmen, 2020:18). Nitekim pek çok kadın yalnız veya çocuklarıyla göç sürecine dâhil olmuşlardır. Mevcut çalışmalarla yapılan bu açılım; göçün cinsiyetini değiştirdiği gibi göçmen kadına biçilen edilgen rolü de değiştirmesi açısından önemlidir.

Göçmen Kadınların Maruz Bırakıldıkları TCDS-C

Birleşmiş Milletler tarafından en kötü küresel koruma zorluklarından biri olarak görülen TCDS-C (Refugee Council, 2009: 8), göç ve kriz zamanlarında özellikle kadınlar ve kız çocukları için artmaktadır (UNHCR, 2020). Ancak TCDS ile zorunlu göç koşullarının birleşmesi gerek vakalara ulaşmayı gerekse ulaşılan vakaların raporlanmasını zorlaştırmaktadır. Çatışma bağlamlarında TCDS-C sonrasında hayatta kalanların bölgeden kaçmaları veya korku ve utanç içerisinde bölgeyi terk etmeleri sebebiyle TCDS-C kanıtlarına ulaşmak zordur (FIDH, 2012: 7). Benzer şekilde yolculuk sürecinde ve varış ülkelerde de TCDS-C'nin yaygınlığının belirlenmesi; kişisel, kişilerarası, toplumsal ve politik olarak sınıflandırılabilir pek çok sebepten dolayı zordur. Tekrarlayan istismara maruz bırakılma, inanılmama ve ölüm korkuları, utanç, faili koruma isteği, şiddeti normalleştirme, toplumun TCDS-C maruz bırakılan kadınları reddeden, damgalayan ve ötekileştiren tepkileri, kağıtsız göçmen kadınların polise ve sağlık kuruluşlarına başvuramamaları, TCDS-C'nin nasıl raporlanacağına ilişkin korku ve adalete güvenmemek mevcut zorluklara örnek olarak verilebilir (Schrijver et al., 2018; Tavera, 2006; González, 2016; Pulvirenti & Mason, 2011; Freedman et al., 2017; USAID et al., 2017: 109-110). Dolayısıyla her ne kadar savaşın doğasının kadınları ve kız çocuklarını daha fazla tehlikeye atacak şekilde değişmekte olduğu vurgulansa da zorunlu göçmenlerin maruz bırakıldığı TCDS-C'nin yaygınlığına ilişkin veriler az ve mevcut verilerin oranları çeşitlidir (Ward & Marsh, 2006: 3).⁴ Dünya genelinde mülteciler arasında TCDS-C'nin yaygınlığına ilişkin verilerin sentezlenmesi amacıyla 60 makalenin incelendiği sistematik derlemede; cinsiyet ve yaştan bağımsız olarak TCDS-C'nin yaygınlığının değişken (%0- %99,8) olduğu, çalışmaların %89'unda TCDS-C'ye maruz bırakılan bireylerin kadınlardan oluştuğu ve %65'inde TCDS-C türünün tecavüz olduğu raporlanmıştır (Araujo et al., 2019). Bu noktada vurgulanmalıdır ki göçmen kadınlar TCDS-C'nin pek çok türüne çoklu olarak maruz kalmakla birlikte literatürde tecavüz, karşılıklılık temelinde cinsel ilişkiye zorlama (transactional sex) ve zorla cinsel ilişki (coerced sex) gibi TCDS-C türleri daha sık ifade edilmektedir (Hynes & Cardozo, 2000: 819; Freedman, 2017: 132). Ayrıca zorunlu göçmen kadınlara TCDS-C'de bulunan failer ise göç öncesi, sırası ve sonrası bağlamlara göre değişmekte olup kaçakçılar, insan ticareti yapanlar, erkek göçmenler, aile üyeleri, yabancılar ve insani yardım personelleri olabilmektedir. Başka bir ifadeyle failer bağlama göre iktidar konumunda olan bireylerdir (Hynes & Cardozo, 2000; Tavera, 2006).

Bu doğrultuda zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldıkları TCDS-C'nin görünümünü ve TCDS-C sarmalını bağlamsal olarak anlamak için Purdin'in (1995) "*Mültecilik Döngüsünde Cinsel Şiddet*" sınıflandırmasından esinlenilmiş olup zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldıkları TCDS-C savaş/çatışma, yolculuk ve varış ülke bağlamlarında değerlendirilmiştir.

⁴ Yaygınlığa ilişkin çeşitliliğin bir sebebi TCDS-C'nin türlerini tanımlamada yaşanan farklılıklar ve örneklem/çalışma grubunun özellikleri olduğu düşünülebilir.

Savaş/Çatışma Bağlamında Göçmen Kadınların Maruz Bırakıldıkları TCDS-C'nin Görünümleri

Dünya genelinde TCDS-C çatışmaların devamı olarak görülmekte (Cockburn, 2004: 43; Pruitt, 2012) ve çatışma bağlamları eril tahakkümün; sergilenmesine, iletilmesine, yeniden üretilmesine ve sürdürülmesine hizmet etmektedir (Card, 1996). Sistematik tecavüzleri ve toplu tecavüzleri de içeren TCDS-C; eril saldırganlığa ruhsat veren ve hayranlık uyandıran militarizmden ve mevcut sistemlerin dağılmasıyla oluşan enkazdan beslenmektedir. Hukuk sisteminin ve güvenlik kurumlarının işlemediği böylesi eril bağlamlarda Skjelsbaek'in (2001) vurguladığı gibi farklı davranışlar şekillenmekte, toplumsal cinsiyet hiyerarşisi büyümekte, toplumsal cinsiyet rolleri daha fazla kutuplaşmakta ve toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler artmaktadır. Adeta çatışma bağlamları önemli bir atılımla eril iktidara güç katmakta ve eril iktidarda bu güçle savaşın şeklini ve yönünü belirlemektedir (Cockburn, 2009: 274,297). Dolayısıyla çatışma bağlamlarının, hiyerarşik toplumsal cinsiyet iktidarını yeniden ve daha güçlü üreten militarist erkeklik sahaları olduğu çıkarılabilir. Zira çatışmalarda erkekler savaşmanın yanında öldürmeye de çağrılmakta dolayısıyla erkek olmalarından öte "militarist gerçek bir erkek" olmaları beklenmektedir. Sahada bu erkeğin görünürlüğü tehdit, intikam, güç, korkusuzluk, empati eksikliği ve tepkisellik gibi özelliklerle sağlanmaktadır. Bahsi geçen özelliklerin gerek inşa edilmesinde gerekse sürdürülmesinde ise öteki olarak nitelenen bireyin eşdeğerlikten uzaklaştırılması (dehumanization) merkezi bir rol oynamaktadır. Nitekim düşmanın insan olarak nitelendirilemeyeceği onun "şeytan, cani ya da canavar..." olduğu empoze edilerek şiddet meşrulaştırılmakta ve sorumluluk ortadan kaldırılmaktadır (Akt. Filiz, 2019; Öztan, 2014).

Bu bağlamsal çerçevede çatışma ortamlarında TCDS-C'nin türleri oldukça geniş olup cinsel işkenceyi, cinsel sakatlamayı, etnik temizliği (zorla gebelik), kürtaçı, zorla fuhuş, zorla evliliği, kısırlaştırmayı, cinsel köleliği, tecavüzü içermekte ve bunların birinci hedef grubunu kadınlar oluşturmaktadır (Fisher, 1996; Wood, 2014; Pruitt, 2012). Ayrıca çatışma bağlamlarında TCDS birkaç kişiyi etkileyen nadir görülen bir eylem olmayıp işkenceyle sistematikleştirilen bir savaş silahıdır (Pruitt, 2012). Bu ifade önemlidir nitekim Cockburn'un (2009: 296) savaşlarda kadınlara penisin yanında yumruklarla ve müteferrik silahlarla tecavüz edildiğine, göğüslerinin ve cinsel organlarının koparıldığına, rahimlerindeki fetüslerin parçalandığına ilişkin kanıtların olduğuna dair ifadeleri savaşta TCDS-C'nin türlerine işaret ederek TCDS-C'nin neden sistematik bir savaş silahı olduğunu gözler önüne sermektedir.

Ayrıca tarihsel süreç içerisinde farklı bağlamlarda (Kamboçya, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Çeçenya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Haiti, Doğu Timor, Endonezya, Liberya, Myanmar, Nepal, Mali, Peru, Ruanda, Sierra Leone, Somali, Sudan, Yemen, Uganda, Irak ve Suriye) çatışma ortamlarında TCDS-C'ye dikkat çekilmesi de militarist erkeklik sahalarında TCDS-C'nin sık görülen bir fenomen olduğunu ve TCDS'ye bir savaş silahı olarak defalarca başvurulduğunu göstermektedir. Örneğin; Vizigotlar Roma işgalinde kadınlara cinsel şiddet uygulamış. Vikingler fethettikleri topraklarda yaşayan kadınlara toplu tecavüzleri geleneksel törene dönüştürmüştür. Ortaçağda da savaşçılar kadınlarla ödüllendirilmiş veya teslim olmayan şehirlerin kadınlarına tecavüz emri verilmiş (Parlak, 2017: 26-27). II. Dünya savaşında

Japon Birliklerinin Çin, Kore ve Filipinler’de sistematik tecavüzleri raporlanmış ve hatta 1938-1945 yılları arasında işgal ettikleri bölgelerde 200.000 kadını cinsel köleliğe zorlamışlar ve bu kadınlara “rahatlatıcı kadınlar” anlamında “*Jugun Ianfu*” demişlerdir (Filiz, 2019). Bosna savaşında restoranlar, oteller, hastaneler, okullar, fabrikalar, genelevler, ahırlar Boşnak ve Hırvat kadınların sistematik tecavüze uğradıkları tecavüz (ölüm) kamplarına dönüştürülmüş (Allen, 1996: 65,101). 2001-2009 yılları arasında Kolombiya çatışmalarında 489,687 kadın TCDSŞ-C’ye maruz bırakılmış (IASC, 2015: 329). Sierra Leone’da 991 göçmen kadınla yapılan araştırmada, savaşta cinsel saldırıya uğrayan 94 kadının 84’ünde tecavüz ve tecavüzü uğrayan kadınların 31’inde toplu tecavüz raporlanmıştır (Amowitz et al., 2002). Doğu Kongo da 586 kadın ve 399 erkekle yapılan araştırmada son altı yıl içerisinde kadınların %39.7’sinin erkeklerin ise %26.6’sının TCDSŞ-C’ye maruz bırakıldığı; bu kadınların %74.3’ünün ve erkeklerin %64.5’inin çatışma sırasında silahlı aktörler tarafından cinsel şiddete uğradığı raporlanmıştır (Johnson et al., 2010). Benzer şekilde Irak’ta Suriye’den gelen 1,660 (830 erkek ve 830 kadın) katılımcıyla yapılan çalışmada kadın katılımcıların beşte biri kendilerine doğrudan cinsel hizmetler için para teklif edildiğini belirtmişlerdir. Kadın katılımcıların onda biri ise hükümet yetkilileri, çeteler, polis, güvenlik personeli, sivil toplum kuruluş yetkilileri ve hem Suriyeli hem de Suriyeli olmayan toplulukların üyeleri tarafından cinsel ilişki için kendilerine baskı yapıldığını ifade etmişlerdir (UN Women, 2014: 24-25).

Bu noktada farklı bağlamlar içerisinde çatışma ortamlarında süre gelen TCDSŞ-C; silahlı örgütler (devlet aktörleri/devlet dışı aktörler) tarafından siyasi mahkûmlara işkence yapmak, nefreti ifade etmek, korku kültürü aşılacak, travma oluşturmak, psikolojik sağlığı bozmak, askerlere veya savaşçılara “cinsel hizmet” sağlamak, terörize etmek, belli grup üyelerini etnik olarak temizlemek veya korkuyla kaçmaya zorlamak için kullanılmaktadır (Wood, 2014; Ward & Vann, 2002; Pruitt, 2012; FIDH, 2012: 13). Dolayısıyla barış zamanında toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklere maruz bırakılan kadınların savaş bağlamında bir kez daha ötekileştirilerek kadınlıkları üzerinden bedenleri vasıtasıyla “cezalandırıldıkları” görülmektedir.

Bunların yanında etnik köken, dini aidiyet ve siyasi bağlılıkların toplumsal cinsiyet ile etkileşimi sonucunda bazı bireylerin TCDSŞ-C’ye maruz bırakılma riski artmakta ve burada mevcut eril tahakküm daha da karmaşık bir hale gelmektedir. TCDSŞ-C’nin yönü azınlık grubun üyesi “öteki kadına” dönmektedir. “Öteki kadın” bedenine saldırılarak, işkence yapılarak, küçük düşürülerek ve aşağılanarak düşman cezalandırılmaktadır (Hynes, 2003; Allen, 1996: 101). Sistematik toplu tecavüzlerin mağdurun aile üyelerinin yanında gerçekleşmesi, aile üyelerinin enseste zorlanması, tecavüz kampları ve tecavüzlerin videoya kaydedilerek porno piyasasına dağıtılması TCDSŞ-C’nin ötekinin azami ölçüde aşağılanmasına hizmet edecek şekilde formüle edildiğini göstermektedir (FIDH, 2012: 11,12; Allen, 1996: 34,35). Ayrıca TCDSŞ-C’nin hedef grubunun Ruanda da çoğunlukla Tutsi kadınlar, Bosna-Hersek’te Müslüman kadınlar olması, IŞİD’in Ezidi erkek ve kadınları cinsel köleliğe sürüklemesi bu duruma dikkat çekmektedir (Green, 2004; Watts & Zimmerman, 2002; Amnesty International, 2014). Böylece iktidar olan grubun “üstünlüğü”, “öteki grubun kadınına” yapılan TCDSŞ-C eylemleriyle “tasdik”

edilmektedir. Bunun zeminini ise eril tahakkümün şekillendirdiği bağlamlarda kadın ve bedeninin erkek mülkiyetinde görünmesi, kadın bedenine olası bir saldırının “erkeklik onuruna” saldırı olarak algılanması ve kadınların üreme ile kültürel değerlerin aktarımıyla şekillenen rolleri oluşturmaktadır. Ayrıca bu okumalar azınlık kadınların, ilk olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelinde kadın olduğu; ikinci olarak etnik kökeni ve milliyeti nedeniyle “öteki”/azınlık olduğu için çifte TCDS-C maruz bırakıldığına da işaret etmektedir.

Yolculuk Sürecinde Göçmen Kadınların Maruz Bırakıldıkları TCDS-C'nin Görünümleri

Seyahat anlamında kullanılan yolculuk, sabit konumlar arasında hareketi ve yolun güzergâhını bilmeyi ifade etmekle birlikte potansiyel bir geri dönüşü ima etmektedir. Hâlbuki göç için kullanılan yolculukta sabit konumlar veya belirli güzergâhlar olmadığı gibi çoğu zaman geri dönüşü olmayan tek yönlü bir sürece işaret edilmektedir (Chambers, 2014: 17). Nitekim Freedman'ın (2016: 21) Haziran 2015-Ocak 2016 tarihleri arasında Yunanistan (Kos), Sırbistan (Belgrad) ve Fransa'da (Paris ve Calais) 40 kadın ve 20 erkek mültecinin Türkiye'den gelişini ve sonraki yolculuklarına ilişkin deneyimlerini incelediği nitel araştırmada birçok katılımcı ülkelere geri dönebilme ümitlerinin azlığını “*Evimi sonsuza kadar kaybetmiş hissediyorum (Suriyeli kadın, Kos, Temmuz 2015).*” gibi cümlelerle ifade etmişlerdir. Bununla birlikte göç yolculuğu doğasında bir takım güvensizlikleri ve zorlukları barındırmaktadır. Alabora olan tekneler, Akdeniz'de ölen veya kaybolan bebekler/çocuklar (örneğin; Alan Kurdi, Karnesi cebinde Malili çocuk...) göç yolculuğunun tehlikesine ve güvensizliğine işaret etmekte olup sıklıkla medyada vurgulanmıştır. Ancak yolculukta göçmenlerin maruz bırakıldıkları diğer şiddet türleri özellikle TCDS ve TCDS-C örtük kalmaya devam etmektedir. Oysa yolculuğun belirsizlikleri, tehlikeleri, çoğu zaman geri dönüşün olmayışı, sosyal normların deformasyona uğraması ve göçmen kadınların destekleyici ağlarından ayrılması zorunlu göçmen kadınların TCDS'ye maruz bırakılma risklerini artırmaktadır. Yolculukta zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldığı TCDS-C'nin görünümü ise; varılması arzulanan ülkenin göç politikası ve kampların fiziksel koşulları dâhil olmak üzere pek çok değişkenden etkilenmektedir.

Birçok ülke tarafından göç sürecinin “mülteci krizi” olarak değerlendirilmesi, varış ülkelere girişte kısıtlamalara sebep olmakta ve beraberinde sınır kapılarının kapatılması göç yolculuğunu daha zor ve daha tehlikeli hale getirmektedir. Coşkun ve Eski'nin (2019: 19) vurguladığı üzere böylesi bir durumda göçmen kadınlar daha fazla araçlara bağımlı kalmaktadır. Başka bir kişi veya kaçakçıdan yardım istemek ise bir kadını önemli ölçüde tehlikeye maruz bırakabilmektedir. Bu tehlikelerden biri de TCDS-C ile karşılaşma riskidir. Nitekim göçmen kadınlar sınır geçişlerinde gerek korunmak gerekse izin alabilmek karşılığında cinsel ilişkiye zorlanabilmektedirler. Örneğin; Orta Amerika'dan Meksika'ya yalnız yolculuk eden göçmen kadınlarla yapılan araştırmada erkeklerin göçmen kadınları “*her şey için hazır*” olarak algıladıkları ve grubun güvenli geçişini garantiye almak için kadınları sınır muhafızlarıyla cinsel ilişkiye zorladıkları raporlanmıştır (Caballero et al., 2002). Benzer şekilde Medecins Sans Frontières (Sınır Tanımayan Doktorlar) (2005: 21) tarafından Fas'tan İspanya'ya geçiş sırasında Sahra-Altı Afrikalı kadınların ve çocukların güvenlik görevlileri ve diğer göçmenler tarafından cinsel tacize

uğradıkları belirtilmiştir. Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler ve toplumsal cinsiyete duyarlı olmayan mevcut politikaların etkisiyle şekillenen bu durum BMMYK tarafından karşılıklılık temelinde cinsel ilişkiye zorlama (transactional sex) olarak adlandırmakta ve bununla kadınların göç sırasında yardım/hizmet almak karşılığında cinsel ilişkiye girmeye zorlandıkları belirtilmektedir (Freedman, 2017: 132). Bu noktada ifade edilmelidir ki, karşılıklılık temelinde cinsel ilişkiye zorlayan failer sadece kaçakçılar olmayıp sınır muhafızları, polisler, askerler, tercümanlar ve insani yardım personelleri olabilmektedir (Freedman, 2017: 132; Freedman, 2016; Hynes, 2003; UNFPA, 2014: 11).

Bunlarla birlikte zorunlu göçmenlerin barınmalarını karşılamaya yönelik yaygın hizmet modellerinden biri kamplardır. Şehirlerden uzakta sınır bölgelerinde kurulan kamplar zorunlu göçmenlerin toplu yaşam merkezleridir (Şimşek Karataş, 2020: 177). Ortak paydada kampların genel özelliklerinin karmaşıklık ve kırılabilirlik olduğu söylenebilir. Karmaşık bir insani yardım ortamında ise göçmenlerin beşte birinin TCDS-C'ye maruz bırakıldığı tahmin edilmektedir (UNFPA, 2014: 9). Çalışmalarda kadınlara yönelik TCDS-C'nin kamplarda da devam ettiğine işaret edilmektedir. Zira kapalı kampların kalabalık olması, kadın ile erkek tesislerinin yeterli şekilde ayrılamaması ve yetersiz ışıklandırma gibi koşullar, TCDS-C eylemleri için potansiyel riskler arasında yer almaktadır (Freedman & Jamal, 2008: 48; Gögen, 2011). Moritanya Mbera Kampındaki zorunlu göçmen kadınlarla kamp dışındaki kadınların yaşam deneyimlerini karşılaştıran araştırmada; mülteci kampları gibi kırılabilir bağlamlarda kadınların tecavüz, çocuk yaşta zorla evlendirme, zorla fuhuş, kadın sünneti ve diğer TCDS-C biçimlerine karşı oldukça savunmasız olduğu vurgulanmıştır (González, 2016). Ayrıca mülteci kamplarında kadınların; geçimlerini sağlamak, ailelerini korumak, şiddetten korunmak, hizmetlere ulaşmak ve hayatta kalmak amacıyla cinsel ilişkiye girdikleri veya insan ticareti ağlarına dâhil oldukları da raporlanmıştır (Bkz. Freedman, 2017; Freedman, 2016; Rosenberg & Bakomez, 2017).

Tüm bunlarla birlikte kamp koşullarıyla kadın kaçakçılığı arasındaki ilişkide önemlidir. Nitekim ev içi kölelik de dâhil cinsel sömürü olarak ifade edilebilecek kadın kaçakçılığı dünya çapında artmaktadır (Watts & Zimmerman, 2002). Güvenlik tedbirlerinin yeterli oranda sağlanmadığı kamp koşulları ise bu artışı hızlandırmaktadır. Göçmen kadınlar sürüklendikleri bu ağlar içerisinde TCDS-C ve diğer sağlık riskleriyle karşılaşabilmektedirler. Nitekim göçmen kadınların insan ticareti tacirleri tarafından maruz bırakıldıkları TCDS'yi raporlayan çalışmalar insan hakkı ihlallerine dikkat çekmektedir. Örneğin, insan ticareti ağlarına sürüklenmiş göçmen kadınlar istenilen paraları getirmediğinde işkenceye maruz kalabilmekte, ailelerine zarar verilebilmekte ve hatta öldürülebilmektedirler. Bazı kadınlar günde 50-60 müşteriye kabul etmeleri zorunlu olan çalışma kamplarına (training camps) gönderilmektedir (Akt. Freedman & Jamal, 2008: 19; Council of Europe Parliamentary Assembly, 2000: 12). Bunun yanında Mbera Kampında yapılan bahsi geçen araştırmada bir katılımcı, kamplarda 1000 Ouguiyas (Moritanya para birimi) teklif eden biriyle gitmeyi kabul eden kadınların olduğunu ve bu paranın bir kilo pirince veya iki litre süte yeterli olduğunu ifade ederek mevcut durumun ciddiyetine dikkat çekmiştir (González, 2016).

Ek olarak başka bir boyutta yolculuk bağlamında zorunlu göçmen kadınlar tehlikeler karşısında partnerlerine veya kocalarına sığınmakta ancak bunlarda TCDSŞ eylemlerinin faileri olabilmektedirler. Nitekim Freedman (2016) yolculukta göçmen kadınların partner ve kocalarının istismarları karşısında sessiz kaldıklarını vurgulamıştır. Bu durum göçmen kadınların yolculuklarına yalnız veya çocuklarıyla devam etmeleri halinde maruz bırakılmaktan korktukları TCDSŞ türlerinden korunmak amacıyla başka bir TCDSŞ'ye göz yummak zorunda kaldıklarını göstermektedir. Charles ve Denman'ın (2013) araştırmaları da bu durumu destekler nitelikte olup bazı göçmen aileler, kız çocuklarını erken evlendirerek TCDSŞ ve TCDSŞ-C'den veya insan ticaretinden koruduklarını ifade etmişlerdir. Ancak zorlu yolculuk koşullarından kaçmanın ya da "korunmanın" bir yolu olarak görülen evlilikler de TCDSŞ'yi muhtevasında barındırabilmektedir.

Varış Ülke Bağlamında Göçmen Kadınların Maruz Bırakıldıkları TCDSŞ-C'nin Görünümleri

Varış ülkelerde zorunlu göçmen kadınların TCDSŞ-C'ye maruz bırakılma riskleri yüksek olmasına rağmen varış ülke bağlamında TCDSŞ-C çalışmaları yetersizdir. Mevcut çalışmalarda ise mülteci, göçmen ve uluslararası koruma başvurusunda bulunan bireylere yönelik cinsel şiddetin sıklığı, türü ve failerin kimler olduğu ele alınmakta (Schrijver et al., 2018; Freedman & Jamal, 2008) ancak TCDSŞ-C'yi besleyen bağlamsal mekanizmalar yeterince tartışılmamaktadır.

Belçika ve Hollanda'da göçmenlerle yapılan TCDSŞ-C'ye ilişkin araştırmada; katılımcıların yaklaşık %57'sinin tecavüzü ve cinsel sömürüyü de içeren TCDSŞ-C'ye maruz bırakıldıkları raporlanmış olup TCDSŞ-C sonrası hayatta kalan göçmen kadınlar, failin yakın partner (%31), profesyonel meslek elemanı (%23), aile üyesi (%16), tanıdık (%15), yabancı (%12) olduğunu ve olayların üçte birinde failin bir Avrupa vatandaşı olduğunu ifade etmişlerdir (Keygnaert et al., 2012). Varış ülkelerde (Belçika, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, Malta, Hollanda, Portekiz ve İspanya) TCDSŞ-C'nin yaygınlığını inceleyen bir diğer çalışmada ise 562 katılımcının %58,3'ü cinsel şiddet bildirmiş ve bildirilen TCDSŞ-C'lerin %23,3'ünün doğrudan %76,6'sının dolaylı (akran mağduriyetine şahitlik) olduğu raporlanmıştır (Keygnaert et al., 2015).

Varış ülkelerde TCDSŞ-C'nin yaygınlığını belirlemeye yönelik çalışmaların yanı sıra ülke vatandaşı olan bireylerle göçmenlerin maruz bırakıldığı TCDSŞ-C'yi karşılaştıran çalışmalarda ise göçmen kadınların TCDSŞ-C'ye maruz bırakılma olasılıklarının varış ülke vatandaşı olan kadınlara kıyasla daha yüksek olduğu vurgulanmaktadır. Doğu Kamerun'da Orta Afrika Cumhuriyeti kökenli kadın göçmenlerle Kamerun kökenli kadınların TCDSŞ-C deneyimlerini karşılaştıran araştırmada, Kamerun kökenli kadınların %3,9'u göçmen kadınların ise %39,0'u silahlı gruplar tarafından maruz bırakıldıkları TCDSŞ-C'yi bildirmişlerdir (Parmar et al., 2012). Benzer şekilde Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı'nın Kadına Yönelik Şiddet Raporunda göçmen nüfuslarda şiddetin yaygınlığı bölümünde ikamet ettikleri ülkenin vatandaşı olmayan kadınların TCDSŞ-C'ye maruz bırakılma olasılıklarının göç geçmişi olmayanlara kıyasla daha yüksek olduğu vurgulanmaktadır (FRA, 2014: 35).

Ayrıca varış ülkenin bağlamı TCDSŞ-C'nin türlerini de belirlemektedir. Nitekim bazı varış ülkelerde erken yaşta zorla evlilikler ve geçici evliliklerle bir TCDSŞ-C türü olarak karşılaşılmaktadır. Nitekim 2013-2015 yılları arasında Türkiye'de Suriyeli kadınların medyadaki kapsamına ilişkin içerik analizinde kadınların maruz bırakıldığı toplumsal cinsiyet temelli sorunlar; cinsel istismar, ikinci eş olarak zorla ve erken evlilik, zorla fuhuş da dâhil 13 kategoride ifade edilmiştir (Narlı et al., 2020). Mültecilerin medyadaki temsilini belirlemenin amaçlandığı Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere medya kaynaklarında çok okunan yazıların incelendiği diğer bir çalışmada da her beş Suriyeli göçmen kız çocuktan birinin TCDSŞ-C'den ve yoksulluktan korunmak için hiç tanımadıkları erkeklerle evliliğe zorlandığı vurgulanmıştır (Akt. Dykstra, 2016: 32; Watt & Wintour, 2014). Türkiye'de kamp içinde ve kamp dışında yaşayan Suriyeli kadınların karşılaştıkları sorunları anlamak üzere yapılan bir çalışmada da Gaziantep ve Kilis'teki kampta ve kamp dışında yaşayan Suriyeli kadınlar, yetkililer, STK üyeleri ve akademisyenlerle yapılan görüşmelerde 18 yaş altı evlilik sayılarının çokluğu vurgulanmıştır. Bu evliliklere olumlu bakılma sebebi olarak ise ailelerin kızlarını koruyamama endişeleri belirtilmiştir (Barın, 2015).

Göçmen kadınların insan ticareti ağlarına sürüklenmeleri de varış ülkelerde karşılaşılan diğer bir TCDSŞ-C türüdür. Nitekim göçmen kadınlar, cinsel sömürü ve/veya ev içi kölelik amacıyla insan ticareti ağlarının hedefleri olabilmektedirler (Freedman & Jamal, 2008: 38). Türkiye'de 21 Ugandalı göçmen kadınla gerçekleştirilen araştırmada göç sürecinde borçlanmanın, ailelerine para gönderme ve daha iyi yaşam koşullarına sahip olma isteklerinin göçmen kadınların cinsel sömürü amaçlı kadın ticaretine sürüklenmesinde itici olduğu vurgulanmıştır (Coşkun, 2016). Ancak ifade edilmelidir ki kamplarda veya varış ülkede kaçırılan ve kaybolan göçmen kadınların sayısı ile ilgili rakamlara ulaşamadığı gibi seks işçisi olarak çalışanların da insan ticareti mağduru mu oldukları ya da isteyerek mi bu işi yaptıklarına ilişkin veri bulunmamaktadır. Bu sebeple gerek yolculukta gerekse varılan ülkede insan ticareti olgusunu ölçmek zordur.

Ayrıca varış ülkelerde TCDSŞ-C'nin ırk ve etnik kökenle birleştiği durumlarda da TCDSŞ-C'nin türleri değişebilmektedir. Aralık 2017-Ekim 2018 tarihleri arasında Eskişehir'de mülteci, sosyal çalışmacı ve BMMYK çalışanıyla gerçekleştirilen çalışmada özellikle Afrikalı ve İranlı kadınların oryantalist fantezilerle şekillenen bağlamda sistematik TCDSŞ'ye maruz bırakıldıkları belirtilmiştir. İranlı kadınlara yönelik TCDSŞ-C'nin genellikle romantik ilişki ve evliliğe zorlama, Afrikalı kadınlara yönelik TCDSŞ-C'nin ise cinsel ilişkiye girmek için para teklif etme şeklinde gerçekleştiği vurgulanmıştır (Çağlar Chesley 2020: 158).

Varış ülkelerde TCDSŞ-C'nin yaygınlığı, türleri ve göçmen kadınların varış ülke vatandaşlarına göre TCDSŞ-C riskiyle daha fazla karşılaşmaları; TCDSŞ-C'nin ayrımcı tutumlar ve fiziksel, hukuki, sosyal, ekonomik korumanın niteliğiyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir.

Varış ülkelerin pek çoğunda ülke vatandaşları ve göçmenler arasındaki ilişkinin temelinde ırkçılık ve şiddet yer almaktadır. Irkçılık ve şiddetin birleşmesinde iki ana süreç rol oynamaktadır. Öncelikle

sistematiik dışlanmayla göçmenler görünmez kılınmakta ve şiddet eylemlerine maruz kalmakta; sonrasında herhangi bir bağlamda görünürlükleri arttığıında görünür olmalarından kaynaklı şiddet örüntüleri tekrarlanmaktadır (Uçar, 2020: 50). Zira Çağlar Chesley'in (2020: 150) de vurguladığı gibi göçmenlerin fiziksel, ekonomik, kültürel, siyasi açıdan kamusal alanda görünmez olmaları beklenmektedir. Görünmezliklerle inşa olan bu süreç ırk ve toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle birleşince zorunlu göçmen kadınlar çatışma bağlamlarında ve yolculukta maruz bırakıldıkları TCDSŞ-C'nin aynı veya benzer formlarına maruz kalmaya devam etmektedirler. Bunun yanında zorunlu göçmen kadınların fiziksel, hukuki, sosyal, ekonomik korumanın yetersizliği; barınma ve istihdam gibi alanlarda güvencesizlikleri beraberinde getirmektedir. Buda zorunlu göçmen kadınların TCDSŞ ve TCDSŞ-C'ye maruz bırakılma riskini artırmaktadır.

Barınma, varış ülkelerde göçmenlerin karşı karşıya kaldığı öncelikli sorun alanlarından biridir. Barınma en temel ihtiyaçlar arasında yer almakta olup karşılanması için uluslararası düzenlemeler yapılmıştır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde tüm insanların sağlık ve refahı için konut hakkı belirtilmiştir (İHEB, 1948, madde 25). Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nde taraf devletlerin herkese yeterli beslenme, giyim ve konut dâhil olmak üzere kendisi ve ailesi için yeterli yaşam standartlarına sahip olma hakkı tanınması çerçevesinde barınma hakkına işaret edilmektedir. Ancak devletlerin zorunlu göçmenlere sunmuş olduğu barınma hizmetleri kısıtlı ve ulaşılabilirliği yeterli değildir (Şimşek Karataş, 2020). Örneğin Türkiye'de kamp ve uydu kentler dışında kendilerine barınacak yer sağlanmayan uluslararası koruma altındaki bireyler, barınma sorunlarıyla çoğu zaman bireysel mücadele etmekte geçici olarak parklarda, otoparklarda, terminallerde kalmakta ya da birkaç aile birlikte yaşam koşulları elverişsiz konutlarda hayatlarını devam ettirmektedirler. Bu bağlamda zorunlu göçmen kadınların TCDSŞ ve TCDSŞ-C ile karşılaşma riskini artırmaktadır. İstanbul'un Kumkapı, Aksaray ve Okmeydanı semtlerinde 21 Ugandalı kadın göçmenle gerçekleştirilen nitel araştırmada bazı ev sahiplerinin göçmen kadınları "kağıtsız" durumlarından yararlanarak cinsel olarak istismar etme eğiliminde olduğu vurgulanmıştır (Coşkun, 2016: 96). Türkiye'den bir diğer örnek, geçici koruma altındaki Suriyeliler dışında uluslararası koruma altındakilere ikamet serbestliği tanınmaması sebebiyle üçüncü bir ülkeye gönderilene kadar uydu kentlerde ikamet etmektedirler. Şimşek Karataş'ın (2020: 183) belirttiği üzere bu kentler diğer kentlerle kıyaslandığında görece daha az gelişmiş ve iş imkânları kısıtlı kentlerdir. Barınma desteği ve iş imkânının olmadığı bu kentlerde desteksiz yaşayan göçmen kadınlar TCDSŞ-C'ye karşı daha savunmasız konumdadırlar.

Barınmanın yanında vurgulanması gereken bir diğer nokta göçmen kadınların kağıtsızlıkları, iş gücü piyasası ve TCDSŞ-C arasındaki döngüsel ilişkidir. Türkiye örneğinde, uluslararası koruma doğrudan çalışma izni sağlamamakta ve çalışma izni için zorlu prosedürler bulunmaktadır. Hukuki statüleri, beceri ve dil yetersizliklerine rağmen göçmen kadınlar kayıt dışı ve güvencesiz işlerde genellikle hizmet sektörlerinde yerli işçilerin çalışmak istemedikleri ve düşük ücretli ikincil işgücü piyasasında yer almaktadırlar (Çağlar Chesley, 2020: 144; Dedeoğlu & Gökmen, 2020: 27-34). Bu bağlam ise göçmen kadınları TCDSŞ ve TCDSŞ-C dâhil birçok zorlukla karşı karşıya bırakmaktadır. Nitekim yasadışı çalışma ve beraberinde gözüaltına alınarak sınır dışı edilme riski, işverenler tarafından kullanılmakta ve göçmen

kadınlar TCDSŞ-C'ye karşı savunmasız kalmaktadırlar (Coşkun & Eski, 2019: 93). Bahsi geçen 21 Ugandalı kadınla yapılan çalışmada çoğu göçmen kadın karşılaştıkları asıl problemleri, ücretlerini alamamak ve beraberinde işverenlerin sistematik TCDSŞ-C'lerine (cinsel ilişkiye zorlama, tek başına mesaiye kalmasını isteme, pornografik videolar gösterme, zorla boş alanlara çekme) maruz bırakılmak olarak ifade etmişlerdir (Coşkun, 2016). Ayrıca Suriye'den Elazığ'a gelen Suriyeli zorunlu göçmen 12 kadınla gerçekleştirilen nitel araştırmada göçmen kadınların iş ararken geçici evlilik teklifleriyle karşılaştıkları vurgulanmıştır (Karakaya, 2019: 2289).

Variş ülke bağlamında tüm bu çalışmalar işaret etmektedir ki; TCDSŞ-C eylemlerinin görünürlüğünde hukuki statü ve bağlamsal parametreler son derece önemlidir. Hukuki statü belirsizliği, yasal korumanın yetersizliği, temel haklara erişimlerde dahi yaşanan zorluklar, ırk/etnik kökene dayalı dışlanma ve toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklerin keşiştiği variş ülke bağlamlarında TCDSŞ-C türleri yeniden inşa edilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Üç bağlama ilişkin tüm değerlendirmeler işaret etmektedir ki; TCDSŞ ve TCDSŞ-C'nin görünümüleri karmaşık, etkileşimli ve dönüşümlü olup toplumsal cinsiyet eşitsizliği, militarizm, hukuki statü, sığınma rejimi ve koruma sistemleriyle bağlamsal olarak sürekli yeniden inşa olmaktadır. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet merceği ile bağlamsal bir perspektiften göç sürecinin tüm boyutlarına bakılması bir zorunluluktur. Bu perspektif TCDSŞ ve TCDSŞ-C'nin sarmal bir yapıda olduğunu ve bu sarmalın bağlamsal koşullarla nasıl değişip dönüştüğünü göstermekte ayrıca ulusal ve uluslararası süreçlerde toplumsal cinsiyet, ırk, etnik köken ve yapısal koşulların bağlama özgü keşişimselliğini görmeye de fırsat vermektedir. Bu noktada bahsi geçen araştırmalardan yola çıkarak çalışmanın iki temel sonucu bulunmaktadır.

İlk olarak göç sürecine ilişkin üç bağlamda da toplumsal cinsiyete dayalı zulüm gerçeği zorunlu göçmen kadınlar özelinde tüm göçmenlerin yaşam pratiklerini biçimlendirmekte ve yaşam hakkı, eşitlik, kişinin güvenliği, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya küçültücü muamelelere maruz kalmama gibi birçok insan hakkı ihlaline sebep olmaktadır. Ancak çoğu zaman bunlar "öteki" tarafından görülmek, duyulmak, tanınmak ve anlaşılmak istenmemektedir. Bu durum eril iktidar ilişkilerinin rastlantısal ve arizi (savaş veya göç sürecinin bir çıktısı) olmadığını, oldukça sistematik olduğunu, tüm süreçte yaygın ve içkin olduğunu göstermekte böylece TCDSŞ-C'ye maruz bırakılan tüm göçmenlerin (cinsiyet ve cinsel yönelimden bağımsız şekilde) deneyimlerini ve neden TCDSŞ-C'nin özellikle tercih edilen şiddet türü olduğunu anlamak için imkân sağlamaktadır.

İkinci olarak, TCDSŞ-C sarmalının görünümüleri (türleri, faileri ...) iktidar, söylem ve bağlama özgü parametrelerle akışkan ve dinamik olarak inşa olmaktadır. Nitekim eril iktidar ilişkileriyle toplumsal süreçler içerisinde zorunlu göçmen kadınların görünürlükleri asgari seviyede tutulmaktadır. Bu ise hukuki statü belirsizliğini, sağlıksız ve güvensiz barınma sorununu, işsizliği, geçim sıkıntısını, düşük vasıflı işlerde güvencesiz, düşük ücretli, kayıt dışı çalışmayı ve beraberinde gözaltına alınarak sınır dışı

riskini doğurmaktadır. Tüm bu ayrımcılık, belirsizlik, yetersizlik ve zorluklar ile toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri kesiştiğinde görünmez kılınan zorunlu göçmen kadınların TCDŞ-C'ye maruz bırakılma riskleri artmaktadır. Dolayısıyla iktidar ilişkilerini, söylemleri ve bağlamsal parametreleri akışkan-dinamik olarak görmeyen tüm girişimlerin, TCDŞ-C'yi anlayamama ve TCDŞ-C'ye maruz bırakılan bireyleri nesneleştirme riskleriyle karşılaşması muhtemeldir.

Dolayısıyla göçmen kadınların maruz bırakıldıkları TCDŞ-C sarmal şeklinde devam etmektedir ancak sarmalın görünümüleri belirli bir veya birkaç nedene bağlanamayacak kadar karmaşık ve bağlama özgüdür. Bu sebeple zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldıkları TCDŞ-C'yi açıklamaya yönelik determinist bir yaklaşım üretmek mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla bağlama duyarlı olmadan TCDŞ-C'ye yönelik müdahaleler için doğrudan ve pragmatik çıkarımlarda bulunmakta oldukça zordur. Bu noktada TCDŞ-C sarmalına ve sarmalın görünümüne ilişkin sunulabilecek genel öneriler;

- Göçmen kadınlara yönelik TCDŞ-C eylemlerinin daha geniş sosyo-politik, kültürel ve eril iktidar bağlamlarında ele alınması için TCDŞ ve TCDŞ-C mağdur ve fail olarak iki öznesi olan bireysel eylemler veya savaşın talihsiz yan ürünleri olarak görülmesi eğiliminin yeniden inşa edilmesi için toplumsal düzeyde farkındalık oluşturulmalıdır.
- Zorunlu göçmen kadınların maruz bırakıldıkları TCDŞ-C sarmalını besleyen parametrelerin görünürlüğü için 2013'te yürürlüğe giren Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) ve bu kanunla çıkarılan Geçici Koruma Yönetmeliği'nin (2014) de toplumsal cinsiyete duyarlı olması gerekmektedir. Nitekim YUKK'da mülteci statüsünden yararlanabileceklerin tanımlanması ve geri gönderme yasağının kapsamının belirlenmesinde "...ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından..." ifadesine yer verilmektedir (YUKK, 2013, madde 4, 61). Bu noktada korumanın sağlanması için Baklacioğlu ve Kıvılcım'ın (2015: 27) da işaret ettiği üzere TCDŞ'nin "zulüm" olarak kabul edilmesi ve ifadede yer alan diğer tüm gerekçelerin toplumsal cinsiyete duyarlı olarak yorumlanması gerektiği kanunda yer almalıdır. Ayrıca BMMYK 2012'de kabul ettiği rehberde sığınma taleplerinin toplumsal cinsiyete duyarlı yorumlanması gerektiğini vurgulanmıştır. Dolayısıyla devletlerce TCDŞ-C'yi besleyen bağlam ve söylemlerin analiz edilmesi beraberinde bu bağlam ve söylemlere göre risklerin belirlenerek toplumsal cinsiyete duyarlı kabul, sığınma, destek usullerinin oluşturulması ve TCDŞ-C'ye maruz bırakılan göçmen kadınların toplumsal ve ekonomik koşullarının karşılanması, barınma, çalışma, statü, beslenme ve bakım açısından politika ve programlara konu olması kaçınılmazdır.
- Bir önceki öneriyi güçlendirecek şekilde, zorunlu göçmen kadınlar özelinde tüm göçmen gruplarla yapılan akademik çalışmalar ve tartışmalar; bağlamı, söylemi ve iktidarı vurgulayacak şekilde planlanmalıdır. Ayrıca TCDŞ-C'ye ilişkin veri azlığı ve çeşitliliği dikkate alınırsa TCDŞ-C'ye ilişkin verilerin toplumsal cinsiyete ve bağlama özgü değişkenlere göre sınıflandırılarak toplanması politika, program ve hizmetlerin niteliği için oldukça önemlidir.

- TCDS-C sonrası hayatta kalan zorunlu göçmen kadınları destekleyecek çok aktörlü (kamu kurumları- özel kurumlar- sivil toplum ve üniversite) ulaşılabilir kolaylaştırıcı bağlamların ve sosyal ağların inşa edilmesi gerekmektedir.
- Son olarak ise zorunlu göçmen kadınların içerisinde yer aldığı TCDS-C sarmalı hakkında daha fazla konuşmak, eril iktidar tarafından desteklenen baskın söylemlere alternatif söylemler oluşturmak ve bu söylemleri güçlendirmek gerekmektedir. Bu noktada savunuculuk faaliyetleriyle TCDS-C'ye maruz bırakılan göçmen kadınlar hak arayışlarına teşvik edilmelidir. Zira suç ne kadar müstehcen olursa, o kadar az görünür, duyulur ve konuşulur olmaktadır. TCDS-C suçunun daha görünür, duyulur, konuşulur olacağı bağlamları ve söylemleri inşa etmek kaçınılmazdır.

Çıkar Çatışması Beyanı

"Toplumsal Cinsiyete Dayalı Cinsel Şiddet Sarmalı İçinde Göçmen Kadınlar: Bağlamsal Bir Değerlendirme" başlıklı makalem ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Allen, B. (1996). *Rape warfare the hidden genocide in Bosnia-Herzegovina and Croatia*. London: University of Minnesota Press.
- Amnesty International. (2014). *Escape from hell-torture and sexual slavery in Islamic State Captivity in Iraq*. London: Amnesty International Ltd.
- Amowitz, L. L., Reis, C., Lyons, K. H., Vann, B., Mansaray, B., Akinsulure-Smith, A. M., . . . Iacopino, V. (2002). Prevalence of war-related sexual violence and other human rights abuses among internally displaced persons in Sierra Leone. *Jama*, 287(4), 513- 521.
- Araujo, J. d., Souza, F. M., Proença, R., Bastos, M. L., Trajman, A., & Faerstein, E. (2019). Prevalence of sexual violence among refugees: a systematic review. *Revista de saude publica*, 53, 78.
- Arpacı, M. (2020). Ulusaşırı göç ve toplumsal cinsiyet: Erzincan'da yaşayan Afgan Kadınlar Örneği. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 135-154.
- Barın, H. (2015). Türkiye'deki Suriyeli kadınların toplumsal bağlamda yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Göç Araştırmaları Dergisi*, (2), 10-56.
- Basile, K. C., Smith, S. G., Breiding, M. J., Black, M. C., & Mahendra, R. R. (2014). *Sexual violence surveillance: uniform definitions and recommended data elements*. Atlanta, Georgia: Centers for Disease Control and Prevention National Center for Injury Prevention and Control.

- Biehl, K., & Danış, D. (2020). *Toplumsal cinsiyet perspektifinden Türkiye’de göç araştırmaları*. İstanbul: SU gender ve GAR.
- Caballero, M. (2002). Migration, gender and HIV/AIDS in Central America and Mexico [Conference presentation]. *14th International AIDS Conference*, (s. 7-12). Barcelona, Spain.
- Card, C. (1996). Rape as a weapon of war. *Hypatia*, 11(4), 5-18.
- Chambers, I. (2014). *Göç, kimlik, kültür*. (İ. Türkmen, & M. Beşikçi, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Charles, L., & Denman, K. (2013). Syrian and Palestinian Syrian refugees in Lebanon: The plight of women and children. *Journal of International Women's Studies*, 14(5), 96-111.
- Cockburn, C. (2004). The continuum of violence: Gender perspective war and peace. W. Giles, & J. Hyndman (Dü) içinde, *Sites of Violence Gender and Conflict Zones* (s. 24-44). London: University of California Press.
- Cockburn, C. (2009). *Buradan baktığımızda kadınların militarizme karşı mücadelesi*. İstanbul: Metis.
- Coşkun, E., & Eski, B. (2019). *Erkek şiddetinden kaçarken*. İstanbul: SAV Sosyal Araştırmalar Vakfı.
- Coşkun, E. (2016). Türkiye'nin göç rejiminde toplumsal cinsiyet faktörü: Ugandalı göçmen kadınlar örneği. *Fe Dergi: Feminist Eleştiri*, 8(1), 91-104.
- Council of Europe. (2011). *Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi*. İstanbul: Council of Europe.
- Çağlar Chesley, M. (2020). Mülteci hakederliği ve toplumsal cinsiyet temelli kırılabilirlik arasındaki ilişkiyi anlamak: Uluslararası koruma altındaki mülteciler için sosyal yardımlar örneği. K. Biehl, & D. Danış içinde, *Toplumsal cinsiyet perspektifinden Türkiye’de göç araştırmaları* (s. 143-163). İstanbul: SU gender ve GAR.
- Dedeoğlu, S., & Gökmen, Ç. E. (2020). Göç teorileri, göçmen emeği ve entegrasyon: Kadınların yeri. K. Biehl, & D. Danış içinde, *Toplumsal cinsiyet perspektifinden Türkiye’de göç araştırmaları* (s. 18-37). İstanbul: SU gender ve GAR.
- Donato, K. M., Gabaccia, D., Holdaway, J., Manalansan, M., & Pessar, P. R. (2006). A glass half full? Gender in migration studies. *International migration review*, 40(1), 3-26.
- Dykstra, T. A. (2016). Assemblages of Syrian suffering: Rhetorical formations of refugees in Western media. *Language, Discourse & Society*, 4(1), 31-48.
- FIDH. (2012). *Violence against women in Syria: Breaking the silence briefing paper based on an FIDH assessment mission in Jordan in December 2012*. Paris: International Federation for Human Rights.

- Filiz , B. (2019). *Militarizm ve Kadın: İkinci dünya savaşı'nın rahatlatıcı kadınları*. Lisansüstü Programlar Enstitüsü Hukuk Yüksek Lisans Programı. İstanbul : İstanbul Bilgi Üniversitesi .
- Fisher, S. K. (1996). Occupation of the womb: Forced impregnation as genocide. *Duke Law Journal*, 46(91), 91-133.
- FRA. (2014). *Violence Against Women: an EU-wide Survey: Main Results* . Luxembourg: Publications Office of the European Union European Union Agency for Fundamental Rights .
- Freedman, J. (2016). Sexual and gender-based violence against refugee women: a hidden aspect of the refugee "crisis". *Reproductive health matters*, 24(47), 18-26.
- Freedman, J. (2017). Women's experience of forced migration Gender- based forms of insecurity and the uses of "vulnerability". J. Freedman, Z. Kivilcim, & N. Ö. Baklacioğlu içinde, *A gendered approach to the Syrian Refugee Crisis* (s. 125-141). New York: Routledge.
- Freedman, J., & Jamal, B. (2008). *Violence against migrant and refugee women in the Euromed region. Case studies: France, Egypt & Morocco*. Copenhagen: Euro-Mediterranean Human Rights Network.
- Freedman, J., Kivilcim , Z., & Baklacioğlu, N. Ö. (2017). Gender, Migration and Exile. J. Freedman, Z. Kivilcim , & N. Ö. Baklavacioğlu içinde, *A gendered approach to the Syrian Refugee Crisis* (s. 1-16). New York: Routledge.
- GİGM. (2020). *T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü*. 2020 December 16). İstatistikler Göç Alanındaki Güncel Sayılar. <https://www.goc.gov.tr/#>.
- González, O. M. (2016). Refugees and 'host communities' facing gender-based violence: developing an area-based approach to gender-based violence around Mbera Camp, Mauritania. *Gender & Development*, 24(3), 375-390.
- Gögen, S. (2011). Bir savaş silahı olarak kadına yönelik cinsel şiddetin sağlık üzerine etkileri: Bosna savaşı örneği. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 10(1), 119-126.
- Green, J. L. (2004). Uncovering collective rape: A comparative study of political sexual violence. *International Journal of Sociology*, 34(1), 97-116.
- Hynes, H. P. (2003). *Ten reasons why militarism is bad for women's health*. (2020 December 1). Peace Women. https://www.peacewomen.org/sites/default/files/RacDisc-SEA_VAW_BadMilitarism_Hynes_Spring2003_o.pdf.
- Hynes, M., & Cardozo, B. L. (2000). Observations from the CDC: Sexual violence against refugee women. *Journal of women's health & gender-based medicine*, 9(8), 819-823.

- IASC. (2005). *Guidelines for gender-based violence interventions in humanitarian settings: focusing on prevention of and response to sexual violence in emergencies*. Geneva: Inter-Agency Standing Committee.
- IASC. (2015). *Guidelines for integrating gender-based violence interventions in humanitarian action: reducing risk, promoting resilience and aiding recovery*. Inter-Agency Standing Committee.
- IOM. (2020). *IOM Online Book Store*. (2020, December 16). World migration report 2020. <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2020-turkish-chapter-2>.
- Johnson, K., Scott, J., Rughita, B., Kisielewski, M., Asher, J., Ong, R., & Lawry, L. (2010). Association of sexual violence and human rights violations with physical and mental health in territories of the Eastern Democratic Republic of the Congo. *Jama*, 304(5), 553-562.
- Karakaya, H. (2019). Savaş ve göç sürecinde Suriyeli kadınlar. *Social Sciences*, 14(5), 2275-2290.
- Keygnaert, I., Dias, S. F., Degomme, O., Deville, W., Kennedy, P., Kovats, A., . . . Temmerman, M. (2015). Sexual and gender-based violence in the European asylum and reception sector: a perpetuum mobile? 25(1), 90. *The European Journal of Public Health*, 25(1), 90-96.
- Keygnaert, I., Vettenburg, N., & Temmerman, M. (2012). Hidden violence is silent rape: sexual and gender-based violence in refugees, asylum seekers and undocumented migrants in Belgium and the Netherlands. *Culture, health & sexuality*, 14(5), 505-520.
- Médecins Sans Frontières. (2005). *Violence and immigration report on illegal sub-Saharan migrants (ISSues) in Morocco*. <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2005/oct/MSF-morocco-2005.pdf>.
- Narlı, N., Özaşçılar, M., & Turkan, I. Z. (2020). Turkish daily press framing and representation of Syrian women refugees and gender-based problems: Implications for social integration. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 18(1), 1-21.
- OHCHR. (2020). *United Nations Human Rights Office of The High Commissioner*. (2020, December 12). Violence against women. <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/Pages/VaW.aspx#:~:text=The%20Committee%20defined%20gender%20based,and%20other%20deprivations%20of%20liberty.%E2%80%9D>
- Parlak, T. M. (2017). *Uluslararası hukukta silahlı çatışmalarda kadınların korunması*. Sosyal Bilimler Enstitüsü Harp Harekat Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Parmar, P., Agrawal, P., Greenough, P. G., Goyal, R., & Kayden, S. (2012). Sexual violence among host and refugee population in Djohong District, Eastern Cameroon. *Global public health*, 7(9), 974-994.

- Pruitt, L. (2012). Looking back, moving forward: International approaches to addressing conflict-related sexual violence. *Journal of Women. Politics & Policy*, 33(4), 299-321.
- Pulvirenti, M., & Mason, G. (2011). Resilience and survival: Refugee women and violence. *Current Issues in Criminal Justice*, 23(1), 37-52.
- Refugee Council. (2009). *The Vulnerable Women's Project: Refugee and Asylum Seeking Women Affected by Rape or Sexual Violence: A Literature Review*. London : Refugee Council.
- Rosenberg, J. S., & Bakomeza, D. (2017). Let's talk about sex work in humanitarian settings: piloting a rights-based approach to working with refugee women selling sex in Kampala. *Reproductive health matters*, 25(51), 95-102.
- Schrijver, L., Beken, T. V., Krahé, B., & Keygnaert, I. (2018). Prevalence of sexual violence in migrants, applicants for international protection, and refugees in Europe: a critical interpretive synthesis of the evidence. *International journal of environmental research and public health*, 15(9), 1979.
- Skjelsbaek, I. (2001). Sexual violence and war: Mapping out a complex relationship. *European Journal of International Relations*, 7(2), 211-237.
- Skjelsbæk, I. (2018). Silence breakers in war and peace: Research on gender and violence with an ethics of engagement. *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society*, 25(4), 496-520.
- Şimşek Karataş, H. (2020). Entegrasyon sürecinde barınma. S. Buz, & H. Çevik içinde, *Göç ve entegrasyon uygulama alanları, politikalar, paydaşlar* (s. 175-192). Ankara : Nika Yayınevi.
- Tavara, L. (2006). Sexual violence. *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 20(3), 395-408.
- Uçar , C. (2020). Gaziantep parça başı emek piyasasının Suriyeli kadınları: Emek, zorunlu göç ve şiddet. K. Biehl , & D. Danış içinde, *Toplumsal cinsiyet perspektifinden Türkiye’de göç araştırmaları* (s. 38-55). İstanbul: SU gender ve GAR.
- UN Women. (2014). *We just keep silent: Gender-based violence amongst Syrian refugees in the Kurdistan region of Iraq*. New York: UN Women.
- UNFPA. (2014). *Reporting on gender-based violence in the Syria crisis: A journalist's handbook*. United Nations Population Fund.
- UNHCR. (2003). *Sexual and gender-based violence against refugees, returnees and internally displaced persons*. New York and Geneva: United Nations High Commissioner for Refugees.

- UNHCR. (2020). *United Nations High Commissioner for Refugees* (2020, October, 10). Gender-based violence. <https://www.unhcr.org/gender-based-violence.html>.
- UNHCR. (2021). *UNHCR BM Mülteci Örgütü*. (2021, December, 25). Türkiye'deki Mülteciler ve Sığınmacılar. <https://www.unhcr.org/tr/turkiyedeki-multeciler-ve-siginmacilar>.
- USAID; GBV IMS; Primero; RESCUE; International Medical Corps; UNHCR; UNFPA; unicef;. (2017). *Interagency Gender-Based Violence Case Management Guidelines: Providing Care and Case Management Services to Gender- Based Violence Survivors in Humanitarian Setting* .
- Ward , J., & Marsh, M. (2006). *Sexual violence against women and girls in war and its aftermath: Realities, responses and required resources. In Symposium on Sexual Violence in Conflict and Beyond*. Belgium: Government of Belgium and the European Commission.
- Ward, J., & Vann, B. (2002). Gender-based violence in refugee settings. *The Lancet*(360), 13-14.
- Watts, C., & Zimmerman, C. (2002). Violence against women: global scope and magnitude. *The lancet*, 359(9313), 1232-1237.
- Wood, E. J. (2014). Conflict-related sexual violence and the policy implications of recent research. *International Review of the Red Cross*, 96(894), 457-478.

Extended Abstract

The risk of SGBV increases significantly for women in a war/conflict context and during the forced migration process. This situation multiplies and transnationalizes the problems faced by forced migrant women. Women who set out in order to cope with gender-based persecution from their origin country are exposed to similar forms of GBV patterns during the migration process. However, the contextual processes (political, legal, social, economic, and cultural) that feed the SGBV to which forced migrant women are exposed are not adequately examined, causing SGBV to be evaluated only as an unfortunate outcome of the conflict context. On the other hand, this situation makes the appearances of SGBV even more obscure and makes them invisible. However, the processes of exposing women to SGVB and its effects on individuals, families, and societies should be understood and also preventive and therapeutic interventions should be planned. For this, studies that evaluate sexual violence in a gender-focused, context and discourse need to go up. The aim of this review is to contextually (war/conflict context, journey, and destination country) evaluate the appearances of SGBV, which is the continuation of the conflict to which forced migrant women are exposed, and to discuss the contextual processes that feed the SGBV.

Firstly, in conflict contexts where the legal and security system does not function effectively gender hierarchy grows, gender roles become more polarized, and gender inequalities increase. For this reason, SGBV is seen as a continuation of conflicts around the world. The types of SGBV in conflict contexts are quite wide and include sexual torture, sexual mutilation, forced pregnancy, abortion, forced marriage, sexual slavery, rape, and the first target group of these is women. This shows that SGBV is not a rare act that affects a few people, but a weapon of war systematized by torture in conflict contexts. This weapon of war is used to torture prisoners, express hate,

create trauma, undermine mental health, provide "sexual service" to soldiers or warriors, terrorize, ethnically cleanse certain group members, or force them to flee. In addition, the risk of exposure of some individuals to SGBV increases as a result of the interaction of ethnicity, religion, and political affiliation with gender. At this point, the existing masculine power becomes even more complex. The direction of SGBV turns towards the "other woman" who is a member of the minority group. Thus, the "superiority" of the power group is "confirmed" by the SGBV actions.

Secondly, the uncertainties and dangers of the migration journey, the deformation of social norms, and the separation of migrant women from their supportive networks increase their risk of being exposed to GBV. Appearances of SGBV, to which forced migrant women are exposed on the journey, are affected by many variables. These variables include the migration policy of the desired destination country and the physical conditions of the camps. The evaluation of the migration process as a "refugee crisis" by many countries causes restrictions on entry to destination countries and makes the migration journey more dangerous. This situation makes migrant women more dependent on middlemen. Seeking help from another person or smuggler may increase a woman's risk of encountering SGBV. Migrant women may be forced to transactional sex in exchange for protection and obtaining permission at border crossings. Perpetrators who force transactional sex can be not only smugglers but also border guards, polices, soldiers, and humanitarian personnel. In addition, it can be said that the general characteristics of the camps are complexity and fragility. Conditions such as overcrowded closed camps, inadequate separation of men's and women's facilities, and inadequate lighting are among the potential risks for SGBV actions.

Thirdly although the risk of exposing women to SGBV in destination countries is high, studies on SGBV in destination countries are insufficient. Furthermore, the contextual processes that feed SGBV are not adequately discussed. In studies comparing SGBV to which citizens and migrants are exposed, it is emphasized that migrant women are more likely to be exposed to SGBV. Moreover, the contexts of destination countries determine the types of SGBV. For instance, while forced marriages and temporary marriages can be encountered in some destination countries, in other countries the risks of human trafficking can increase. In addition, the types of SGBV may change in cases where SGBV combines with race and ethnicity in destination countries. Therefore, the prevalence and types of SGBV in destination countries and the fact that migrant women are more exposed to SGBV risk compared to the citizens of destination countries show that SGBV is directly related to the quality of physical, legal, social, and economic protection. The intersection of legal status uncertainty, lack of legal protection, difficulties in accessing rights, racial/ethnic exclusion, and gender inequalities reconstruct SGBV types in destination country contexts.

Taking everything into consideration, all evaluations regarding the three contexts indicate that the aspects of SGBV are complex, interactive, and constantly reconstructed contextually with gender inequality, militarism, legal status, asylum regime, and protection systems. Hence, it is imperativeness to look at all aspects of the migration process from a contextual perspective with a gender lens. This perspective has the potential to show that SGBV is in a spiral structure and how this spiral changes with contextual conditions. It also provides the opportunity to see the intersection of gender, race, ethnicity, and structural conditions in national and international processes. At this point, SGBV, to which migrant women are exposed, needs to be evaluated within the wider socio-political, cultural, and masculine power contexts due to the fact that SGBV is not an individual action or an unfortunate result of war. Academic studies with all migrant groups, especially for forced migrant women, should be planned in a way that emphasizes the context, discourse, and power. Multi-actor, accessible and facilitating contexts that support forced migrant women surviving after SGBV need to be built. Last but not the least, it is necessary to talk more about the SGBV spiral in which forced migrant women are involved, to create alternative discourses to the dominant discourses supported by the masculine power, and to strengthen these discourses.